

אֶרֶץ הַמַּעֲלָה

רינת
המעלה
הקהילה החרדית מעלה אדומים

..... גליון פרשת שבוע - הקהילה החרדית מעלה אדומים

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּאֶוֹר לִזְדֹּשֶׁ הַשָּׁנָה
בְּשָׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְאַבְרָם (א, א)

הנה מצינו מדרש פליאה מתמיה על הפסוק "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" האמור בפרשת 'בהעלותך' (לקמן ח, ב), וזה לשונו: "זה שאמר הכתוב 'פתח דברך יאיר' (תהלים קיט, קל), ואתיא כמאן דאמר י"ז טפחים היה גובהה של מנורה".

והדברים חתומים סתומים ואין להם הבנה כלל!

אמנם נראה לבאר מדרש זה באופן נפלא, כי הנה המנורה היתה עשויה שבעה קנים, אחד עשר כפתורים, תשעה פרחים, עשרים ושנים גביעים, ובנוגע לגובהה -

מחלוקת היא האם גובהה היה שבעה עשר טפחים, או שמונה עשר טפחים (עי' מנחות כט:). והנה מספרים אלו מתאימים בדיוק למניין התיבות שבפסוק הראשון שבכל חומש: "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" - כנגד שבעה קנים.

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" - כנגד אחד עשר כפתורים.

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" - כנגד תשעה פרחים.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן, במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וחצרות ודי זהב" - כנגד עשרים ושנים גביעים.

"וידבר ה' אל משה במדבר סניי באהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר" - כנגד שבעה עשר טפחים של גובה המנורה. והן הן דברי המדרש: "פתח דברך יאיר" - פתחו ותחילתו של כל חומש ירמז על המנורה המאירה, אך זאת רק "כמאן דאמר י"ז טפחים היה גובהה של מנורה", כי רק למ"ד זה יתאים הפסוק הראשון של חומש במדבר...

[דברי נועם]

שִׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמִשְׁפּוֹתֵם לְבֵית אֲבֹתָם בְּהִסְפֹּר
שִׁמּוֹת כָּל זָכָר לְלִקְלָתָם (א, ב)

יש להקשות: מדוע כאן - בפקידת כל ישראל הציווי הוא לפקוד "כל זכר לגולגלותם", ואילו בפקידת בני לוי נאמר "פקוד את בני לוי לבית אבותם למשפחותם" (להלן ג, טו), ולא נצטוו להימנות ע"פ גולגלותם?

אלא שהגמ' (מנחות לז.) מסתפקת באדם שנולד עם שני ראשים - על איזה מהם מניח תפילין? ופושטת הגמ' שמקרה כזה אינו יכול להיות, שהרי גם אם יוולד אדם עם ב' ראשים הרי ימות קודם הגיעו לגיל י"ב חודש.

ובפרשתנו מבואר שבני ישראל נמנו "מבן עשרים שנה ומעלה", ואילו בני לוי נפקדו "מבן חדש ומעלה".

עתה נבין מדוע אצל בני לוי לא נאמר "לגולגלותם", שהרי אצל בני לוי יתכן שבזמן הפקידה יהיה אדם עם שני ראשים, הואיל והם נמנים מגיל חודש, ויתכן שאדם עם ב' ראשים יחיה יותר מגיל חודש, ואם יפקדום ע"פ גולגלותם הרי אדם כזה ייספר פעמיים, ולכן הקב"ה צוה שיפקדום ע"פ גופם, כדי שלא ייווצר מצב שאדם אחד יספר פעמים. אך אצל בני ישראל לא יתכן שיהיה אדם עם שני ראשים וגילו יהיה למעלה מעשרים שנה, כיון שאדם כזה אינו חי יותר מ"ב חודש, ולכן אפשר למנותם לגולגלותם הואיל ואין אדם שיספר פעמים...

[רבי יהונתן אייבשיץ]

וְאַתְכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הוּא (א, ד)
רש"י מפרש שהכוונה לנשיאי השבטים. ואמנם כפילות הלשון שבפסוק טעונה ביאור!

ונראה ליישב זאת בדרך דרש ע"פ מעשה שהיה ברב תלמיד חכם גדול, שבא לפניו יהודי נכבד וטען שמן הדין הוא צריך לקבל שררה מסוימת במקום אותו רב, שכן הוא מיוחס לגאוני עולם, ולכן לו משפט הבכורה. השיב לו הגאון: הן אמת הדבר שאתה מיוחס ממני, אולם ההבדל בינינו הוא שאצלך תם יחס אבותיך בך ואתה הוא סוף השושלת הנכבדה, אולם אצלי - רק ממני מתחילה שושלת מפוארת שתמשיך דורות רבים. כעת אמור נא מי יותר חשוב - אני או אתה?...

ובזה ביאר אותו גאון את כפילות לשון הפסוק שלפנינו:

"ואתכם יהיו איש איש למטה" - הנשיאים שהם צאצאי השבטים הקדושים בני יעקב, אך יש להם לדעת שבהם לא תמה השושלת, אלא "איש ראש לבית אבותיו הוא"!

[תמדה גזוה]

ויש שהמתיקו בזה את דברי נעים הזמירות: "הלון ילך ובכה נושא משך הזרע, בא יבא ברינה נושא אלומותיו" (תהלים קכו, ו). וכך יש לבאר:

כאשר האדם "נושא משך הזרע" - מתנשא רק בכך שהוא ממשיך זרעו של אדם גדול והוא מיוחס לשושלת מפוארת, אזי סופו שהוא "הלון ילך ובכה". אך אם האדם "נושא אלומותיו" ומתפאר בפירות הלילוי שהוא עצמו יגע בהם, הוא "יבא ברינה"!

[מפי השמועה]

פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה וְיִשְׁכְּר אֶרְבָּעָה
וְזִמְשִׁים אֶכְלָה... פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה וְזִמְשִׁים
שִׁבְעָה וְזִמְשִׁים אֶכְלָה וְאֶרְבָּע מְאוֹת (א, כט-לא)

הגימטריא של מנין שבט יששכר הוא ז"ן אלפים, ושל מנין שבט זבולון הוא ז"ן אלפים. הטעם, כי שבט יששכר היה עוסק בתורה והיה זן את עם ישראל (יומא כו.). אך כדי שיהיה לו פנאי ושלות נפש לעסוק בתורה היה שבט זבולון זן אותו...

[חתם סופר]

אֶךְ אֶת מִטָּה לְוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת רֹאשֵׁי
לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (א, מט)

ומטעים זאת רש"י: "כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. דבר אחר, צפה הקב"ה שעתידה לעמוד גזירה על כל הנמנים מנן כ' שנה ומעלה שימותו במדבר, אמר: אל יהיו אלו בכלל, לפי שהם שלי שלא טעו בעגל".

ונראה ששני טעמים אלו רמוזים בפסוק. כי הנה לכאורה יש להעיר מדוע כפל הכתוב "לא תפקד", "לא תשא"?

אך ידוע ש"פקידה" מורה על ספירה, וגם על חסרון, כמו "ולא נפקד ממנו איש" (לא, מט). ומעתה יש לומר שחלקו הראשון של הפסוק: "אך את מטה לוי לא תפקד" רמז על כך שבני לוי לא יהיו בכלל המתים בגזירה ולא יחסר מהם איש, לפי שלא טעו בעגל. וחלקו השני של הפסוק: "ואתה ראשם לא תשא בתוך בני ישראל" מלמד על כך שצריך שתהיה להם נשיאת ראש וגאוה בפני עצמה, לא בתוך שאר בני ישראל!

[ע"פ מקרא מפורש]

החידושים נלקטו מספר "מנחם מנדל" ישר כח למחבר

לקבלת העלון בדוא"ל, שילחו בקשה לכתובת 3048927@gmail.com

אוצר בפרשה

הרב שמעון פלולי שליט"א

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד וכו' שאו את ראש כל עדת בני ישראל למושפחתם לבית אבתם" (במדבר א א-ב)

בל יחשוב האדם כי ככל הגויים ישראל, אשר מציאותם כעם נובעת ממקום מושבם. על כן ציווה הבורא לפקדם בדתם במדבר עוד קודם היותם יושבים על אדמתם, להורות כי אין מציאותם כעם נובעת מישיבתם על אדמה מושפחת, אלא מוכח דתם.

כמו כן מורה הדבר על מטרת המנין, שאין מטרתו להגיע לאיזה מטרה מדינית, וכמו שכתב הרש"ר הירש זצ"ל - המפקד נערך במדבר, הדבר מוכיח שתכליתו של מפקד זה אינה כלכלית או מדינית, שכן כלכלה ומדינה אינן נוגעות באופן מעשי לחיים במדבר. אלא תוספת תיבות "סיני" ו"אהל מועד" מראה שהמפקד נעשה למען התורה שניתנה בסיון ואשר את עול מצוותיה מקבלים באוהל מועד.

ומעצם המניין למדנו הכתוב שילכל איש ואיש מבני ישראל חשיבות עצמית, ואין הוא בטל בכלל האומה, לכל אחד ואחד תפקיד משלו, ועליו מוטל האחריות למילואו.

מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל - מבן עשרים שנה ומעלה נוטל האדם אחריות נוספת על מעשיו, וכמו שמצינו בחז"ל שאין עונשים בבית דין של מעלה עד גיל עשרים, ועל כן לא נענשו דור המדבר אלא מבן עשרים שנה ומעלה (יעו"ט שבת פט: וברש"י שם).

וכבר ביאר הרש"ר הירש זצ"ל - "צבא" במקרא אינו מציין בהכרח, ואף לא כהוראה עיקרית, חיל מלחמה או שירות מלחמתי, הרי לך "כל בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד" (ויקרא ד, ג), "לצבא צבא לעבוד" (שם פס' כ"ג), ומקומות אחרים בפרק ד' שבהם מורה צבא על שירות הלויים באוהל מועד, מכל מקומות אלו נראה ברור, ש"צבא" מורה על המון מאוחד לשירות ציבורי תחת פקודת מרות גבוה יותר וכו'. "צא צבא בישראל" מציין כל אדם המחוייב בעת הצורך לצאת מחייו הפרטיים ולהיכנס תחת עול עבודת הציבור.

אל לאדם להמעיט בערכו, ולחשוב מה אני ומה חיי בחיי הציבור, על כל אחד ואחד לדעת שחייך הוא בצבא ה', דבר שבמנין הוא ואינו בטל, ותפקיד מסויים יש לו אשר עליו האחריות לבצעו.

מאוצרותיו של המגיד

הרב שלום פרל שליט"א

עסק התורה בכל מצב

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'", ואיתא במדרש רבה (א,ו), "למה במדבר סיני, מכאן שנו חכמים, בל דברים ניתנה התורה, באש ובמים ובמדבר, באש מבין יוהר סיני עשן כולו וגו', ובמים מבין שנאמר 'גם שמים נטפו', גם עבים נטפו מים, זה סיני, ובמדבר מבין 'וידבר ה' אל משה במדבר סיני'."

וביאר בדברי אגדה' (להגר"ש אלישיב זצוק"ל), ש"תנית התורה, היתה בצורה לא נוחה, כשהאש והמים התלכדו יחדיו נגד האדם - "ויהי קולות וברקים, וענן כבד על ההר, וקול שופר חזק מאוד, ויחדר כל העם אשר במחנה... והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש, ויעל עשנו כעשן הכבשן, ויחדר כל ההר מאוד" (שמות יט, טז-יח), - "גם שמים נטפו, גם עבים נטפו מים, הרים נולו...זה סיני וגו'" (שופטים ה', ד-ה), ו"במדבר הגדול והנורא, נחש שרף ועקרב, וצימאון אשר אין שם מים וגו'" (דברים ה, טו), כדי להורות, שעליו לעסוק בה גם כששרוי במצב שאינו נוח.

וכמו שפסק הרמב"ם (פ"א מהל' תלמוד תורה ה' ח-ט), "כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר (וכמו דאיתא בגמרא יומא ל"ה): "תנו רבנן, עני ועשיר וכו' באין לדון, לעני אומרים לו לא הלך וראה אותך, אלא היה יושב ועוסק בתורה כל היום וכל הלילה, נמצא הלל מחייב את העניים רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים וכו'"), בין שלם בגופו בין בעל ייסורים (וכמו דאיתא בגמרא עירובין נד-אמר רבי יהושע בן לוי וכו', חש בראשו יעסוק בתורה, חש בגרונו יעסוק בתורה, חש במעיניו יעסוק בתורה, חש בעצמותיו יעסוק בתורה, חש בכל גופו יעסוק בתורה"), בין בחור בין שהיה זקן מופלג שתשש כוחו, אפילו היה עני המתפרנס מן הצדקה ומזוהר על הפתחים, ואפילו בעל אישה ובנים, חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר 'והיית בו יומם ולילה'.

גדולי חכמי ישראל היו מהן חוטבי עצים ומהן שואבי מים ומהן סומים, ואף על פי כן היו עוסקין בתלמוד תורה ביום ובלילה, והם מכלל מעתיקי השמועה איש מפי איש מפי משה רבינו".

רינת המעלה

קהילה החרדית מעלה אדומים

קהילת "תלמידי הכתב סופר" מעלה אדומים

ברכת מזל טוב

למורינו ורבינו מקים עולה של תורה בעירנו

הרה"ג **אברהם יחיאל דויטש** שליט"א

אב"ד מעלה אדומים וראש ישיבת "תלמידי הכתב סופר" בעל מח"ס "העץ ארז"

וממעיטיק שמועות של זקיניו החתם סופר והכתב סופר זיע"א ומדובב שפתותיהם של תורת בעל הסדר היום ורבינו העיב"ץ

לרגל היכנס בנו **יצחק צבי נ"י**

לעול תורה ומצוות

יהי רצון שתרונו ממנו רוב נחת דקדושה מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא בכל העניינים בברכה ובחיבה

"רית המעלה" - הקהילה החרדית מעלה אדומים קהילת "תלמידי הכתב סופר" מעלה אדומים

ידיעות בפלאות ומחודשות בענין ספירת העומר

א. סברתו המעניינת של הכתב סופר - לא ספר בקטנותו והגדיל

הכתב סופר [א"ח סי' צט] עורר סברה מעניינת בנידון קטן שהגדיל, שאפי' אם בעודו קטן לא ספר כלל, מ"מ כשהגדיל יאה חייב לספור בברכה, מכיון שכל שלא היה מחויב בדבר אי"ז נקרא שהחסיר אם לא ספר, ואי"ז חיסרון בתמימות.

ורוצה להוכיח כדבריו מהמבואר [סוכה כז,ב] שגר שנתגייר בחוה"מ סוכות, שעושה סוכה, ולא אמרונן שאי"ז סוכה הראויה לשבעה.

ב. חידושו הגאון של החידושי הרי"ם - חיוב ספירה לקטן המגדיל

החידושי הרי"ם נקט שקטן העתיד להגדיל בימי הספירה, חייב כבר בעודו קטן לספור, משום שנידון ע"ש סופו, וכיון שאם לא יספור בקטנות יהיה גרעון בגדלות, חייב גם בקטנות לספור. וראייתו מהמבואר בגמ' [סנהדרין סג,א] שכן סורר ומורה מזהר ע"ש סופו, עיי"ש.

ג. ספיקו של המנחת חינוך - קטן שהגדיל

נסתפק המנחת חינוך [מצוה ש"ו] בקטן שמנה אע"ג שלא חייב, ואח"כ הגדיל בימי הספירה, האם יכול להמשיך ולספור בברכה, או שמא מכיון שלא התחייב בקטנותו גם עתה אינו חייב.

ובשערי תשובה [תפס"כ] הביא כ' שכיום שהקטן סופר בקטנותו מדין חינוך שפיר יכול להמשיך לספור בגדלותו, דאין חיסרון של 'תמימות'. ויש שכל שלשיתות שהספירה בזה"ז דאורייתא א"כ אין לצרף את מה שספר בקטנותו שאינה אלא מדרבנן, לספירה בגדלותו שהיא מהתורה, וע"כ חסר בדין תמימות. אך לאור יסודו של האור שמח [הל' קרבן פסח] שכל שאף שקטן אינו חייב במצוה מהתורה, מ"מ אם קיים המצוה נחשבת מצוותו למצוה ממש, וא"כ שפיר נקרא תמימות ע"י ספירתו בקטנות.

ד. ספיקו של ה'שבט הלוי' - חינוך בקטן ששכח

ה'שבט הלוי' [חג"ט ס"ו] מסתפק בקטן ששכח יום אחד לספור, האם להקל לו להמשיך לספור בברכה, או אדרבא מחויב לחנכו שאם שוכחים לא ממשיכים לבדן. והגר"ש אלישיב כ' שישפור בלא ברכה.

ה. נידונו המרתק של ה'מנחת יצחק' - העובר את קו התאריך

המנחת יצחק [מנח"י ח"ח סי' ג] חיווה דעתו על העובר את 'קו התאריך' ממערב למזרח ולהיפך, כגון נוסע מאוסטרליה לארה"ב ולהיפך ועי"ז מפסיד יום או מתווסף לו יום. ופסק שאם נוסף לו יום, יחזור וימנה שוב את הספירה שספר אתמול בלא ברכה, ואח"כ ימשיך בברכה. ואם החסיר יום [שלם] ימנה מכאן ולהבא כאנשי המקום בלא ברכה.

ו. חשבונות ה'חוש השנה' - הסופר כנפולות

כ' הגה"י ניסים קרליץ שליט"א הסופר 'היום עשרים כפול שנים' והוא יום ארבעים לעומר יצא. ודימה זאת למה שכל המ"ב [תפס"א], שהוא יום ל"ט 'היום ארבעים חסר אחת' יצא. אך הוסיף שאם יאמר 'עשר כפול שנים פחות שלש' לא יצא, כיון שאי"ז חשבון ברור ושיר להבנת המספר.

ז. ספיקו של רבי צבי פסק פונק - בלא עברו כ"ד שעות

הסתפק הרב פונק [מקראי קדש - פסח ח"ב ס"ג] בנוסע מארה"ב לישראל, ולא עברו כ"ד שעות מהספירה הקודמת, וכעת הוא כבר יום אחד, שאולי יצטרך להמתין מלספור עד שיעברו כ"ד שעות מהתחלת הלילה במקום שהיה מקודם. אמנם השבט הלוי סובר שיכול לספור מיד, כיון שהוא יום אחר.

ש"ת אהרן אפר

- "וידבר ה' אל משה במדבר סיני" - אל מי הקב"ה דיבר? (א, ג)
- איזה הנגהה בפרשה אינה נהגת ב'מדינת היהודים' דהיינו? (רש"י א, ג)
- שלושה אנשים זהים מוזכרים בפסוק אחד. מי הם? (א, ד)
- אלו ספרים היו לפני ישראל במדבר? (רש"י א, יח)
- איך אדם יכול לדלות את עצמו? (רש"י א, יח, עי' שפת"ח)
- "אין עשן בלי אש", האם יש קצף בלי מים? (א, נג)
- באיזה צבע היה דגל מחנה ראובן? (ע"פ רש"י ב, ב)
- לאיזו יד אין אצבעות? (רש"י ב, יז)
- איזה נס גדול רמז בפרשה (בענין המנויים)? (אבן עזרא ב, לב)
- למי היו שני אבות? (רש"י ג, א)
- איזו אש אינה שורפת? (רש"י ד, יג)
- מי לבש 3 בגדים בצבעים שונים? (ד, ו-ז)

משנת הכשרות

תאנה יבשה

מוחזקת בנגיעות גבוהה ואין לאוכלה ללא בדיקה יסודית!
תיאור הנגיעות: ייבוש התאנים נעשה בשדה פתוח בשיטות פרימיטיביות והן עלולות להיגען הן בתהליך הייבוש, והן בזמן איחסון ממושך. זאת בנוסף לרימות המצויות בפרי בתקופת גידול ומתיישבות אתו.

התאנים נגועים בחזלים שצבען לבן-קדם או חום, חריקים קטנים, רימות, אקריות (יצורים קטנים בצבע לבן-קדם) שצבעם זהה לאבקה הלבנה המצויה על התאנה היבשה, וכן צרעת התאנה שצבעה שחור.

הבדיקה: התאנה היבשה קשה לבדיקה היות והיא מצומקת ובעלת כפלים רבים שבהם יכולים להסתתר חריקים.

על צידה החיצוני של התאנה מצויה אבקה לבנה המושכת אליה חריקים. וגם בפנים התאנה עלולים להימצא חריקים שצבעם זומה לצבע הפרי ולכן קשה להבחין בהם בתוך התאנה.

מן הראוי להשתמש בתאנים לחות שצבען חום בהי המקל על הבדיקה.

שלבי הבדיקה:

1. מתבוננים אם מצויות אקריות זעירות על צידה החיצוני של התאנה (אחד התסמינים היוניים פנימיים - חוצים את התאנה ובדוקים את צידה הפנימי כנגד אור חזק (מנורת שולחן או שולחן אור). מסירים חלק מהגרגירים באמצעות כפית ומבחינים אם ישנו גוף זר.
2. שוטפים היטב את התאנה מצידה החיצוני תוך כדי שפשופה באצבעות והקפדה על שטיפה בתוך הכפלים והקמטים.
3. מסירים את איזור הפתח ע"י חיתוך בסכין.
4. בדיקה פנימית - חוצים את התאנה ובדוקים את צידה הפנימי כנגד אור חזק (מנורת שולחן או שולחן אור). מסירים חלק מהגרגירים באמצעות כפית ומבחינים אם ישנו גוף זר.
5. יש המצריכים להשרות את התאנה במים לאחר הבדיקה ולראות אם צפים תולעים.

ר' יניב מזרחי - מנשיג כשרות מעלה אדומים

ברכת מזל טוב

להרב **דוד גבאי** שליט"א ראש כולל אהל שרה - מעלה אדומים בעל מח"ס שו"ת שו"ת דוד וחבר בד"ץ מעלה אדומים לרגל **הולדת בתו** בשעות"מ יהי רצון שתרוו רוב נחת דקדושה מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא בכל העניינים המאחלים בברכה **"רית המעלה" - הקהילה החרדית מעלה אדומים**

מפרסמין עושי מצווה

ישר כח ללידנו ראש וראשו לכל דבר שבקדושה ר' **יחיאל ועקנין** הי"ו **חבר מועצת העיר** על עזרתו וסיועו בארגון הנסיעות למירון בל"ג בעומר לתושבי העיר ללא תשלום יהי רצון שתצליח תמיד בכל מעשי ידיך

זמני התפילות

בביהכ"ס רית המעלה
עוב שבת
מנחה - כפלה המנחה 17:45
שבת קודש - מנחה - 19:20
שחרית - 7:00
מנחה - 17:00
ימי חול
מנחה - 13:15
ערבית - 21:00
תהילים לבנות ער"ש - 17:45
תהילים לבנות ש"ק - 17:30
אבות ובנים ש"ק - 17:30

לתרומות להדפסת העלון לעילוי נשמת ולרפואת
05041-29182